

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljenju v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kako se Slovincem godi, če jim Nemci ali nemškutarji gospodarijo.

(Cejiškemu nemškutarju Glantschniggu pod nos.)

Slovinci imamo mnogo slabostij. Ena, največjih pa je gotovo ta, da prepuščamo pradi gospodarstvo Nemcem, in, kar je še slabše in grje za nas, nemškutarjem, to je ljudem, ki jih je rodila priprosta slovenska mati, ki so se nemščine le za silo v šoli ali pri vojaki naučili, ki živijo med Slovenci, a Slovence in njihov jezik sovražijo in preganjajo, ako se njim le prilika ponuja ter se sami med Nemce štejejo. Tem pripadajo še slovenski izomikani Judeži po mestih in trgih.

Ako me vprašate, kje Slovenci ljudem te sorte gospodarstvo izročajo, odgovarjam vam, da si Slovenci kaj radi take spake za župane volijo, da jih volijo v srenjske in okrajne šolske odbore, v okrajne zastope itd.

To vse smo doživeli v našo največjo žalost, v največje veselje naših sovražnikov, kojih število je večje od onega naših prijateljev, še le pred kratkim.

Slovinci bodo videli, kakšen sad bo to rodilo. Toda sad ne bo dober, o tem jih lahko podučijo to, kar bom jim zdaj razlagal o g. Dr. Brezniku, ki je bil še pred kratkim župan v Ptujskem mestu in zastopnik hranilnice. (špar-kase).

Tega gospoda so tudi Slovenci pred nekaterimi leti spravili v krajno šolsko svetovilstvo za šolo ptujske okolice, čeravno so imeli med svojimi moze, kateri bi po vsem dobri bili za odborništvo.

Toda po gospečko se ne nosijo in nemščine ne lomijo in zatorej tudi ne morejo biti dovolj pametni in dobri gospodarji — mislijo in mislile so nekatere puhle glave in so segnole po nemškutarji!

Gospod Dr. Breznik je tistim, ki so ga v šolsko odborništvo volili in tistim srenjam, katerim je zavoljo njihove nemarnosti nekoliko

let gospodaril, l. 1880 vže račun položil pri c. kr. glavarstvu v Ptui, kjer so ga njegovi prijatelji, ravnatelj Ferk, stari Šrafela in nekteri drugi odobrili, dasi je bil proti jasnim besedam postave in na veliko škodo srenjam, katere morajo za okoliško šolo ptujsko plačevati.

V tem računu naračunal je g. dr. Breznik srenjam več navadnih pisem, katere ob sebi niso bile nič vredne in katere bi moral pisati zastoj, za 60, 80 kr. in goldinar; za eno samo dolžno pismo, katero je napravil, zaračunal je celih 25 fl., za pot k notarju, da je dolž. pismo podpisal 8 fl., za neko poročilo na deželni odbor štajerski 20 fl., za navadno prošnjo za vknjiženje dolga 10 fl. 35 kr., za pot, da je šolo ogledal — moral je iti kakih deset minut daleč — 5 fl., za račun, katerega je sestavil o zgradbi šole 20 fl. itd. ter je naračunal 154 gold. 7 kr.

To so mu, se vé, srenje tudi plačale. ter so si za drag denar kupile pameti.

Ali to ni lep hasek, da jim niso slovenski pošteni možje gospodarili, ampak ptujski župan, hud nemškutar in sovražnik Slovencev?!

Tako drago in še draže morajo si vse srenje po Slovenskem, katere se z nemškutarji bratijo, katere najslabšemu nemškutarju in bahaču več zaupajo, kakor poštememu in ponižnemu Slovincu, pameti kupiti, potem bodo začele segati po svojih možeh, potem bodo sprevidele, da so tudi ti dobri gospodarji, dasi po nemščini ne gladijo in svoje slovenske matere ne zaničujejo.

Srenje ptujske okolice naj se zdaj pipljejo z Dr. Breznikom za tiste goldinarje, katere je protipostavno, krivično v žep vteknil. Teško da dobijo kaj nazaj! Drugim pa naj bo to v svarilo!

Ako Slovenec ne najde Slovenca, kateri bi mu pomagal, kateremu naj zaupa gospodarstvo, tako še menje najde zagriženega Nemca ali nemškutarja za to sposobnega.

Mesto Ptuj je tudi nekoliko časa molilo Dr. Breznika kot svojega malika, ker je Slovence hudo črtil.

Toda meščani so se ga tudi naveličali in pri zadnjih volitvah v mestni zastop ga niso več volili, ter so mu vzeli slednjič celo hranilnico (šparkaso), katero sta on in jegov židovski koncipijent, kot dobro rejeno kravo pridno dojila.

To je konec zgodbice. Dr. Breznik name-rava iti s svojim denarjem v Gradec živeti; tu bo lahko mirno in brez vse skrbi živel.

Ptujčani pa, ki zdaj pravijo, da jih je slekel, ker jih je za hranilnico pridno tožil in rubil, so se tudi prepozno spametovali!

Daj Bog, da Slovenci iz te zgodbice po-ssnamejo tisti poduk, kateri jedini njim bo koristil!

Sami bodimo gospodarji v lastni hiši; pustimo vse tiste, ki niso naše krvi, ali jo zatajujejo; ogibljimo se njih, kakor gobovcev in srahljivcev! —e—

Volitve za okrajni zastop celjski.

Dne 7. t. m. so se tukaj vršile volitve za okrajni zastop v skupini velikega posestva, ktere volitve izid je bil za nas Slovence neugoden, ker od 175 odanih glasov, si je naša stranka samo 50 glasov pridobiti mogla.

Če je tudi ta izid vsak pričakoval, kateri pozna volilni red za omenjene volitve, se mi zdi vendar le potrebno, o tem še nekaj objaviti, da tudi pristo ljudstvo spozna uzroke propada naše narodne stranke v tej skupini.

Kako je znano, se voli okrajni zastop v štireh skupinah in sicer:

I. veliko posestvo, v kateri skupini volijo posestniki, kateri plačujejo na leto najmanj 60 goldinarjev direktnega gruntnega in hišnega davka;

II. velika trgovina in obertnija;

III. mesta in trgi;

IV. Kmetijske občine.

Vsaka skupnina voli 10 zastopnikov.

V prvi skupini kaže zapisnik okolo 230 volilcev, od teh jih je pa najmanj 120 (tedaj več nego polovica) takih, kateri imajo le hišico v Celjskem mestu brez drugega posestva, ker se od naših uradov postava tako tolmači, da tudi te imajo volilno pravico. Če je pa več kakor polovica volilcev v Celji, potem se lahko sprevidi, da narodnjaki v tej skupini ne morejo zmagati!

Število odanih glasov je tudi to pokazalo, ker od mesta Celjskega jih gotovo ni izostalo 10 volilcev pri tem, da so si tudi od zunaj okolo 20 glasov pridobili ter na taki način je bila večina gotova.

Vidi se tedaj, da je po tem od nemške večine štajerskega deželnega zbora sestavljenem volilnem redu narodnej stranki čisto nemogoče. večino v omenjeni skupini doseči. — Večina v skupini velikega posestva pa odloči večino celega tukajšnjega okrajnega zastopa, ker je skupina obertnikov, kjer je le okolo 12 volilcev, tako gotovo nemška kakor mora biti skupina kmetijskih občin gotovo narodna. Skupina mest in trg se pa cepi, ker voli Celjsko mesto in Vojnik nemško, Sentjur in pa Zavec narodno.

Vidi se tedaj, da je v Celjskem okraji samo volilni red temu uzrok, da narodna stranka ne more pridobiti večine v okrajnem zastopu ter da trobentanje nemčurjev in nemških časnikov, pa tudi „Celjskega lisjaka“ o veliki nemški zmagi v skupini velikega posestva nič drugega ni, kakor prazna „baharija“. Tudi trobijo nemški časniki, da je bilo pri volitvi navzočih 60 slovenskih kmetov, od katerih ste dve tretini volile za nemške kandidate!

To je pa gola laž, ker celi volilni zapisnik kaže komaj 34 kmetijskih volilcev, od katerih pa polovica ni prišla k volitvi, kako je po tem takem mogoče, da jih je 60 za nemške kandidate volilo???

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Hmeljarstvo.

IV. Grof prof. Vilhelm je bil za dratnato napravo, kakeršne so po drugih deželah v navadi. Postavijo se namreč, dolgi hrastovi stebri v neki daljavi eden od drugega vrh katerih se drot napelje. Na te drote pridejo od vsake rastline droti pripeti (kteri so v zemlji s klinom pritrjeni), po katerih se hmeljevina ovija. Take naprave so za 30% dražje od rant; a tudi delj trpijo ko rante. G. prof. meni, da se v dratnatih napravah mrčesi tako ne zadržujejo, kakor po razpoklinah rant in da rastline ni treba rezati pri obiranju cvetja, ker to škoduje rastlinam. Če se namreč rastlina odreže v cvetji na rantah, kedar se obira, je za prihodnje leto hmeljarju na škodo.

Vsaka rastlina diha skozi listje in jemlje po njem zrak v sebe, da pomaga predelati sok, kterege je po koreninah dobila v sebe, v pripravne snovi za svoj živež, to se vidi lepo pri vinski trti, če je obrezana, kakor ona po koreninah iz zemlje sok dobiva, da se cele spomladi solzi. Pa ta sok še nima nobenega okusa.

S pomočjo listja, svetlobe in gorkote pa nastane iz njega nova tvarina — sladko grozdje! Ves sok obdrži rastlina za cvetje, sad in svoj obstanek. Ko pa ona ne potrebuje več moči navzgor, gre neporabljeni sok zopet nazaj v ko-

renine, ter čaka ondi prihodnjega leta za novo rast. Če se je pa rastlina v najlepšem cvetju odrezala, gre ves ta sok rastlini v zgubo, korenine se ne morejo tako okrepčati in posledica je, slabi pridelki v prihodnjem letu.

V dratnatih napravah pa je tudi manj dela. Vendar pa g. Pilger in Zavčani niso posebno za drat, ako ravno ga nekteri že tudi imajo.

Mogoče je, da se mrčesi v razpokline rant čez zimo poskrijejo in v nje zalego nastavijo, da po leti poškodvajo hmelj, pa gotovo je, da se hmelj na prikljah bolj razvija, ker sok leži kroži po hmeljovini, če je ovita na rante, kakor pa če krog tenkih droto in vsled tega tudi več cvetja nastavlja. Še je pa pomisliti na visoke stroške drotnih naprav! Odrezati hmeljovine pri obiranju hmelja na rantah pa ni potreba, če se ranta omaja, iz zemlje izsuče, da se nekoliko hmeljevina odviije in tako položi na stolice za obrati, ktere pa se obrane zoper nazaj postavijo, da dozori hmeljovina. Kedar pa bojo rante predrage, ali pa če jih ne bo več dovolj, se bo hmelj vže mogel na drat, špago i. d. navijati. Tomaz Grah.

Delo v vinogradih med letom.

II. 4. Pomlajenje trt se vrši: a) s cepljenjem v precep kakih 15 cm. pod zemljo; jamicica se potem zasuje. Nakôli precej! Na braj dah se cepi nad zemljo v lanski pa tudi v stareji les. Zamaži! b) Z grobanjem. Poznojesenska grobateg je najzanesljivejša. Za ta posel treba je najspretnejših in najzvestejših delavcev s pikel-krampom, motiko, lopato in škarjami, da položi staro trto, pa ne, da bi jo poškoval, nad 4 cm. v zemljo in da razpelje njene mladike primerno na mesto, kjer trt manjka. Vrhi mladik se na 2—3 očesa pristrizhejo, sproti nakôlijo in s šibico privežejo, da jih (in ceplence) kopači poprej ne pomandrajo. c) Z vlačenicô, t. j. dolga enoletna rozga, ktera se v locen ušibi in pri sredi kake 4 cm. pod zemljo položi takó da je njeni vrh nazaj nad zemljo upognjen, kteremu se postavi kol, kako grobanci. Čez leto se ukoreninjena hčerka od matere odreže. Pri grobanji ne pozabi na gornjo, solnčno prst, vejnik, gnoj. Po toči se nikoli ne groba!

5. Okopovanje, zlasti prva kop naj se opravi v suhem in globoko; to je železni gnoj, kteri se vinogradu posebno dobro prileže. Oslabele trte naj kopači proti pognojé.

Glej, da v marci prvo kop dokončaš; pozneje se dela slepež, in to je toča brez ledú. Kopačeva dolžnost je tudi zgornje korenine do drugega, v debelej zemlji celó do tretjega člena, zlasti pri mladih trtah in lanskih grobanih zvesto porezati, da zamorejo spodnje korenine toliko močneje poganjati.

Druga kop (prekapanje) opravi se bolj plitvo in sicer o Filipovem, če se vidi zeleno iz ene gorice v drugo. Tudi pletev naj se dokonča pred cvetjem. Jako plevelnate (zelnate) vinograde treba je po cvetju v tretjič okopati, ako je mogoče. (Dalje prih.)

Sejmi. 17. marca sv. Ilj v Slov. goricah. Podstreda, Lemberg, Hollenegg, Rečica, Šoštanj, Trbovlje, Podčetrtek, Slov. Gradec, 19. marca Svičina, 20. marca sv. Barbara v Halozah, Studenci, Kamca, sv. Križ pri Slatini, Ljubno, Sevnica, sv. Marko pri Trbovljah, Orehova ves pri Brežicah, Oplotnica, Schwanberg, Zibika.

Dopisi.

Iz Maribora. (Okrajni zastop) dobili so zopet stari nemčurji in nemškutarji v roke samo Seidla še jim manjka. Vsi Nemci in nemškutarji so pomagali Slovence potlačiti. Letali so okoli, kakor da bi bili znoreli. Znani Hammer-Amboss in njegov brat, ki sta bogata in utegneta, sta uplivala uže na izvolitve novih županov. Tako mislita pripraviti vse, da bi prihodnjič pri volitvi za deželni in državni zbor morali propasti Slovenci, kakor so propali pri volitvi za okrajni zastop. To pa se ne sme zgoditi. Slovenci imamo sveto dolžnost svoja tla braniti. V to pa je treba složnosti in delavnosti o pravem času. Nemci, ki najbolj zoper nas delajo, zvečinoma niso stari rojeni Mariborčani, ampak privandravci s trebuhom za kruhom. Ko se napšejo pa hočejo nas strahovati. Žali Bog, da jim potem še streže in hlapčuje mnogo breznačajnih Slovencev, pravih Judežev, ki v lastno skledo pljuvajo. Takšnih je baje več bilo zadnjič ter so Hammer-Ambossu v nemško-liberalni koš hopnoli. No in sedaj, trobijo nasprotniki po svetu: Deutscher Sieg! ter se bahajo, kako so Slovence s pomočjo Slovencev za dveri potisnoli. Ali ni to žalostno, grdo? Izvoljeni so bili od kmetskih občin: Fr. Vajngerl pri sv. Jakobu in je dobil 134 glasov, ker so ga tudi Slovenci volili, Franz Neubauer v Selnici, Jož. Petz, star nemškutar v Studencih, Fr. Smonig pri sv. Juriji, Anton Mulej v Pekrah, Peter Roth v Pobrežah, Kornfeld pri sv. Marjeti, Pšunder v Razvanji, Wregg v Slivnici in J. Kramberger v Rožpahu.

Iz Celja. (Lisjakovi) zadnji dve številki ste zopet polni najneumnejših slovniških kozlov. Urednik dr. Glantschnigg drzne se pisariti javno, preden se je pravopisa naučil. Takšna drznost je le razumljiva pri obupnej nemškutariji. Kar pa Glantschnigg dobro zna, to je udrihanje po vsem, kar je slovenskega. Zadnja številka „lisjaka“ je svetu razodela, da je pravi nemškutar in sovražnik napredovanju Slovencev na narodnej podlagi. Zoperne

so mu slovenske šole, slovenske vloge, slovensko uradovanje. Narodni dom v Ljubljani mu je „norski dom“ Narren-Dom. — Nasproti pa hvali vse nemško in liberalno. Znani nemško-liberalni kričač Herst mu je „nar umnejši poslanec iz celega Avstrijskega“, (menda le, dokler ne pride „veličanski“ Glantschnigg v državni zbor), ter leži pred njim kar na trebuhu. Da so pa nemški liberalci gruntni davek povišali, 500 milijonov novega dolga državi naložili, kmeta in meščana oderuhom in Judom prepustili, okrajne zastope in velike dolžade naredili, deželске stroške grozno pomnožili, 70 milijonov vsled „krah“ zadetim nemško-liberalnim obrtnikom na pomoč dali, dačne eksekutorje omislili itd. o tem pa neče nič vedeti. Pač pa se zaletava kakor osoren sršen, v slovenske poslance, ki si prizadevajo rešiti, kar se rešiti da. Celjska hranilnica ima postransko posojilnico — Aushilfskasse — Dr. Glantschnigg pa je advokat hranilničnin. Zato se ne čudimo, da so mu slovenske posojilnice trn v peti. Vendar čudimo se, kakor se drzne ta stvar božja očitati slovenskim posojilnicam, da tirjajo obresti, kakeršne tirjajo „voherniki in oderuhi“. Slišimo, da ga bodo posojilnice tožile zaradi obrekovanja. Slovenske posojilnice delujejo na postavnej podlagi pod nadzorovanjem vlade ter uže znatno zmanjšujejo število eksekutivnih dražeb na kmetih. Nasprotno pa bremo skoro v vsake številki „Grazer Zeitung“ da kmetijstva na dražbo dajejo advokati dr. Glantschnigg, dr. Duchatsch, dr. Breznigg, (sami nemškutarji) v imenu celjske, mariborske, ptujske itd. hranilnice ali „šparkase“. Kdo toraj kmeta v resnici „molze“, ali slovenski domoljubi ali kdo drug? D.

Od Slivnice. (V okrajnem zastopu) smo 2. marca zopet propali. Liberalci so agitirali in motili volitev na vse kriplje. Žalibog da je še mnogo zabutih tako, da celo vedeli niso kaj volitev pomeni; kar sem od nekterih županov slišal, o tem rajši danes molčim. Možje, kateri so se v volilni komisijon imenovali, govorili so nemški in mnogo jih ni razumelo. — Gotovo pa bi bili zmagali še, ko bi se sekundarni vlak ne bil do polednajste ure zapoznil in zamudili so M. Mahorko iz Orehove vesi, M. Kotnik in Jož. Požegar župan iz Rač; g. Vehovar iz Slivnice je pa doma ostal, menda ne iz straha pred Wr. gggom? Nekteri župani iz Ruš pa ko so videli, kako liberalci delajo, jo precej tiho potegnejo. Bodi Vam to v svarilo, ne ostajajte doma, ne hodite pred koncem volitve proč, in ne zanašajte se v takih slučajih na vlak. Imena tih kateri so v tukajšnji okolici z liberalci volili so: bivši župan iz Skok in (Dobrove) Jožef Čander in občinski svetovalec znani stari nemčur Mateuž Katz; brati

in pisati ne zna nobeden pa vendar sta nemčurje močno zagovarjala. Župan Gašpar Meglič iz Podoye je zatrjeval, da mora Nemce voliti, ker mu je diurnist od okr. zastopa tako pisal. Župan Anton Sagadin iz Gorice je pa rekel, da doktorje ne voliti in le Nemce, ker je boljše, če nemški zna. Ali pri nemčurjih ni bil Dr. Kornfeld? To ima menda g. Dr. Radaj kot zahvalo za svojo neumorno delovanje za Slovence? Bodi S. opomnjeno, da tukaj gre za denarje in ne za jezik, no, zavolj tega ker je nemčurje volil, še menda ne bo nemški znal. Kaj je pa znanelega narodnjaka g. Rečnika župana na Ješenci zmotilo, da je liberalce volil? Občine Hoče, Bohova, Pivola so pa itak nemčurska gnezda. Tukajšnje nemčurje Bothea, Wreggga, Gojčiča i. dr. smo sedaj dobro spoznali. G. Voter Wretzlina pa opomnimo, naj se spodobniše obnaša, in naj Slovence ne obrekuje, kakor: lump, falot i. t. d., sicer ga zgrabimo tam, kder šale ne poznajo!

Iž Gradca. (Podpiralni zalogi slovenskih vseučiliščnikov) blagovolili so darovati: a) v gotovini: Gospa Nina Fröhlich pl, Felden v Gradci in dr. Gvidon Srebre, odvetnik v Brežicah po 10 gld.; Jože Gregl, zobolečnik v Gradci, dr. Benjamin Ipavic, dr. Vošnjak, državni poslanec na Dunaji po 5 gld.; Verbošek, uradnik v Gradci 2 gld. in g. Fran Bradaška, gimnazijski vodja v Gradci 1 gld.; b) gospod Josip Gorjup v Trstu, znani slovenski rodoljub, jedno državno obligacijo za 1000 (reci: tisoč) gld. n. vz. Vsem preblagim darovateljem, posebno pa blagorodnemu gospodu Josipu Gorjupu, ki je s svojim velikodušnim darom stanje omenjenega zavoda za mnogo, mnogo zboljšal, ter si stem živ spomenik svoje radodarnosti in milosrčnosti postavil, izrekajo podpirani v imenu opravnega odbora podpisalne zaloge tukajšnjih slovenskih vseučiliščnikov, i v imenu vseh onih, ki iz tega zavoda dobroto uživajo, najiskrenejšo zahvalo. Bog povrni!

Prof. dr. Gregor Krek, predsednik,
Gimn. učit. Josip Lendovšek, blagajnik,
stud. phil. Viktor Bežek, odbornik.

Iz Brašlovce. (Pred občinskimi volitvami). Po pretečeni 3letnej dobi tukajšnjega občinskega zastopa, vršila se bode po velikonočnih praznikih pri nas nova občinska volitev. Da bi se kolikor mogoče izpodrinil sedajni odbor, kateremu gre vsa čast in zaupanje ne samo v narodnem, temveč v gospodarstvenem oziru, in da bi prišlo občinsko krmilo nazaj v roke poprejšnim nemčurjem — začel se je zadnji čas napenjati ter zaletavati nek iz Trebovlja „privandrani“ glasovitež, ki je zbog svojih izvenrednosti v občie znan. Ta „junak našega časa“, ki vidi pezdur v očesu bližnega, a ne bruna v

lastnem očesu, ta človek, ki ima pred lastnim pragom obilo pometati, lotil se je pesništva uvidevši, da se mu vsako drugo podjetje več ne posreči. Pa tudi to mu je spodletelo. Dotična pesen njegova obrnjena je proti sedajnemu narodnemu občinskemu zastopu, polna nemnostij, natolcevanja in obrekovanja; slovniških kozlov pa ima toliko, kolikor črk. Ta pesen namerava baš pred volitvami vzbujati nezaupanje volilcev do sedajnega občinskega odbora na korist nemčurske stranke, a ker so naši občani premodri, da bi se ozirali na takšne budalosti, kakoršne si zamore le edini naš pesnik izmišljovati, je umevno, da dotična pesen ni učinila mej ljudstvom nikakoršnega utisa, temuč da slovi samo kot dokaz duševnega siromaštva in uboštva pesnikovega in tistih par bedakov, kateri so pesen okolo raznašali. Našemu junaku pa svetujemo, naj si zbere svojo lastno osebo za popevanje. Ako le povrhoma izpraša svojo vest, bode našel dovolj gradiva za celo knjigo, katere nas pa bog varuj čitati. Toliko za danes, sicer pa se vidimo pred sodnijo. Narodnjaki, varujte se takšnih hudobnih hujskačev. Več narodnjakov.

Iz Hrastnika. (Čudna moč.) Kdo jo zgrunta? Naš novo-izvoljeni predsednik kmetijske podružnice g. K. Valentinič je od centralnega odbora mu poslanega „Kmetijski prijatelj“ samo enkrat prebral in glej! dobil je tako veselje in korajžo do kmetijstva, da vže zdaj mlati. Ker se ve mu snopa majnka, pa udriha po najstarejih udih podružničnih. Dva je vže zmlatil. Enega imenuje: „unberufene Hand“. Drugega pa „klerikaler Strickzieher“.

Snop.

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Delo tatje študirajo.) Posejali smo še zadnje dni februarja nekaj ozimine, in prve dni marca še tudi nekaj jarine. Po vinogradih je vse mergolelo delavcev, rezačev in kopačev; za grobanje letos pri nas tersovje ni, ker so rozge od toče natolčene, sicer pa je les dobro dozorrel. — Enemu gospodarju so mislili nepoklicani kupci kravo vzeti, pa k sreči in nesreči je lastnik nepovabljenec začul ter jih šel odganjat, ali v tem je dobil dva strela v trebuh in persa, da zdaj trpi strašne muke. Drugod bili so srečnejši, tam so odnesli vso obleko in druge reči, precej vrednosti. Obe tatvini zvršili so v enej noči. Na drugih treh krajih pa so bili odgnani. Kakor sem zvedel, imajo te ptiče vže pod ključem. Prednik teh dolgoprstnežev je še le pred 4 tedni dokončal svoje študije, in zopet je odšel študirat. Kaj bode pa zdaj študiriral? Gotovo zopet lumparije. Pa to je premalo, da samo študirajo. Ko bi le tudi štipendije delila gosposka. Od 25—50 palic po hrbtu, mislim da bi to bil boljši pomoček kot 2letna

ječa, za katero more ubogi kmet davek plačevati, v kateri se pitajo ničvredneži, pred kterimi še človek ni varen življenja!

Goričan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Konservativni poslanci, zlasti nemški, vernejo se z Dunaja na praznike prav nezadovoljni, ker ne bodo volilcem mogli prinesiti polajšanja šolskih bremen; nemški liberalci namreč nalašč po 2 uri vsak v državnem zboru govorijo, da bi dokončanje letnega proračuna zavlekli; ni torej časa za šolsko postavo. Še nevoljniji pa pridejo naši slovenski poslanci domov; dr. Tonkli je namreč stavil resolucijo, naj se na gimnazijah vseh dežel, kder Slovenci prebivajo, še letos jeseni osnujejo paralelke za slovenske dijake kder se ima slovenski poučevati, dokler se slovenski fant dovolj nemščini ne privadi. Toda temu niso samo borlski Wurmbrand in koroški Moro nasprotovali, ampak celó minister naučni baron Konrad. Rekel je, da kar je Kranjec dovolil, to ne sodi za štajerske, koroške, goriške Slovence in da še Slovcem sploh ni resnica z jednakopravnostjo v srednjih šolah. To je naše poslance silno razžalilo in dr. Tonkli, tudi grof Koronini, najbolje pa dr. Vošnjak so odločno zavrnilo ministra in zopet tirjali, da se pravicam Slovencev ustreže. O tem poročamo še več. — Dunajske dijake je nemško-liberalni poslanec Schönerer pri nekej svečanosti zapeljal s profesorjem Polzerjem vred, da so veleizdajski govorili, peli in razsajali in se sploh obnašali, kakor da bi bili uže na Prajzovskem. Sedaj je tožen Schönerer, Polzer in 6 dijakov No, takšnih veleizdajskih profesorjev in dijakov nahajamo tudi drugod in prav je, če vlada takim prajzovskim zijakom na jezik stopi. — Štajerski poslanec in slovanožerec Falk je umrl. — V Risanu je strela ubila 1 vojaka, 12 pa ranila.

Vnanje države. Knez Gorčakov, najstariši državnik evropski, je umrl v Badenu na Nembkem, 84 let star. Vodil je rusko politiko od l. 1856. Posrečilo mu se je popraviti vse slabe nasledke nesrečne turško-francosko-angleško-ruske vojske l. 1854. Turčijo je skoraj uničil, Rusijo raztegnil do Donava, pridobil izhodnjo Armenijo, velik kos srednje Azije in oslobodil Bolgare. Pravijo, da je bil zastrupljen, toda preiskava še ni končana. — Nemški cesar Viljelm je slovo dal vojnemu ministru, pa tudi ministru vojnega brodojva, ter pozval dva nova in jako pogumna generala na izpraznjeni mesti. — Francozki delavci skušali so v Parizi napraviti revolucijo ali saj večjo rabuko ter so nekatere pekarije izropali, vendar se je poli-

cajem posrečilo razgnati rogovileže. Otok Madagaskar zadej za Afriko hočejo Francozi pograbititi in so poslali vojne ladije tje. Angležem to ni po volji. — Italijani pripravljajo za letošnje poletje zopet velike manevre. Papež so z rusko vlado toliko porazumeli se, da zamorejo zapuščenim katoličanom na Ruskem imenovati 2 nova nadškofa in 5 škofov. — Ognjenik Etna bruha zopet ogenj in lavo iz sebe, da so prebivalci v okolici te velikanske gore v velikih strahéh. — Grkom je smrt pobrala najslavnejšega državnika. Minister Komunduroš je umrl. On sicer Grkov ni zaplél v zadnjo rusko-turško vojsko pa je vendar naposled dobil 2 turški deželi, Tesalijo in kos Epira. — Perzijski kralj potuje h kronanju ruskega carja in obišče potem tudi našega cesarja. — Egipčani so v osrednji Afriki krivega preroka Mohdija naklestili. Hartum je rešen.

Za poduk in kratek čas.

Staroslovanski kmet na polji in doma.

IV. 17. Želiš li poznati živali, ki so krožile okoli voglov staroslovenskega poslopja? — Razumeva se samo ob sebi, da je gospodar toliko živine redil, kolikor so mu za to okoliščine dopuščale.

Tudi ni treba omenjati, da je vzrejeval večinoma tisto živad, od katere je vlekel dobiček na polji in doma. To so bili v prvi vrsti konji in goveda. Prvi so mu pomagali obdelovati polje in jih je rabil za vožnjo med ostalim pri trgovini, ker so Slovani bili tudi izvrstni trgovci; a številna goveja živina dajala je mleko, od katerega so dobivali maslo in sir. Razven teh četveronožcev imeli so velike črede bravov*) ali svinj, koz in ovac. Od ovčje volne pridelovali so zvlásti možka oblačila. — Izmed perjadi so domači dvor staroslovanskega kmeta oživljevale goske, race, kuri, golobje. Gos in race bile ste Slovanu znane že v skupnej domovini Indoevropecev, o kokoši pozvedamo še le 400 let pred Kristusom. Že znani arabski potnik Ibrahim pravi, da je o njegovem času desetero kokošij veljalo jeden penez. Iz tega lahko sklepamo, da so naši prednamci imeli sila veliko kurij. Pristavljeno bodi, da Slovan, dokler še je živel v paganstvu, kuretine ni hotel jesti, ker je po njegovej misli v tej živalici prebival hudi duh.

O golobih Dijakon Peter, ki je vmrl okoli leta 799, piše, da jih je po slovanskih krajih bilo zelo veliko število. To nam se ne bo za

*) Beseda „brav“ za „svinjo“ nam je danes iz navade, pač pa še Slovenec na murskem polji vživa „bravsko“ (t. j. svinjsko) meso in gospodinja še tam z „bravskim“ zabelom začinjajo jedila, a Hrvatom „pitani bravci“ dajajo okusno svinjetino.

takrat nič čudnega zdelo, če znamo, da se je paganski Slovan jako pregrešil, ako bi bil goloba ubil, oskubel in pojedel. Izmed ostalih ptic je Slovanu posebno bežan ali fazan bil priljubljen zavoljo okusnega mesa.

18. Gosto lesovje, ki je slovanske okrajine pokrivalo, ni moglo biti popolnoma izkrčeno. Šume bile so pravo prebivališče čebelam, kojih gnezda so stari Slovani skrbno iskali.

Dozdeva se, da so ljudje steblovje navlaš vrtali za čebele. Sčasoma je med postal neogibna reč pri hiši; rabili so ga za pripravljanje zdravil, mešali ga med kruh, pridelovali pijačo medovino in voskarstvo spada med najstarejši obrt slovanski. V kolikej meri se je rabila medovina, spričuje ruski pisatelj Nestor, kateri pravi, da je Vladimir samo leta 996 dal skuhati 300 kotlov medú.

19. Pivo so pripravljali blizo po načinu, kakor še sedaj Rusi pridelujejo neko tekočino gosto, kalno, bledorumenno, okusa grenkastega. Toto pijačo delajo iz razmletega zrnja, moko zmesijo z mlačno vodo; to na toplem skvašeno scedijo in potem pijejo. O nekej staroslovanskej pijači, ki je od „ječmena in žita“ prigrotovljena govorita tudi stara latinska pisatelja: sv. Hieronim pak Amianus. (Glej „Vestnik“ I. 68, priloga „Zori“ 1873.) Pivo bilo je toraj že našim paganskim prednikom znano, ali v navado prišlo je še le takrat, ko je pri pomnoženem številu ljudstva zmanjkovalo medovine. Toda medovina obdržala je svojo ceno ter so z isto počesčevali najiminitnejšo gospodo.

20. Za starega Slovana je znamenita ova okoliščina, da si je prizadeval vaditi se v vseh strokah gospodarstva, česar pri vsakem narodu ne opazimo. Slovan je krčil starodavne šume, predno je zamogel novine preoravati in dobivati iz zemlje potrebnega živeža; on ni v nemar puščal nobene imenitnejše panoge gospodarstvene, bil le živinorejec in obrtnik, ali največ pečal se je z obdelovanjem zemljišča. Po zadnjem zamoremo najlepše spoznati svojega paganskega prednika, kajti — kmetovanje je častljivo opravilo Slovana.

M. Karba.

Smešnica 11. Od volitve v okrajni zastop domu prišlega volilca vpraša žena: No, kako je bilo kaj v Konjicah? Mož odgovori: Še nikoli ni bilo tako „lušno“, ko danes, ker sem v prvič videl in slišal tam „nebeškega petelina“. (Nekega nemčurja) peti. Č.

Razne stvari.

(Slovensko društvo) sklicé 3. občni zbor v Šoštanj na velikonočni pondeljek popoldne 26. marca t. l. Poslanec g. dr. Vošnjak bode poročal o delovanji državnega zbora.

(V Konjicah) so pri volitvi za okrajni zastop Slovenci sijajno zmagali v kmetske skupini. Izvoljeni so korenjaki: P. Dobnik, M. Jurše, J. Zorko, M. Vivod, Jer. Gradišnik, M. Fijauš, Jur. Leskovar, Fr. Koprivnik, R. Črešnar, J. Rudolf. V skupini velikih posestnikov sta izvoljena tudi knez Windischgrätz in nadžupnik Mikuš, v trgu pa dr. Prus.

(Kmet je „osel“) tako piše celjski lisjak, ki se ljudem ponuja za „Kmetskega prijatelja“. Osel mu pa je vsak kmet, ki neče v liberalni nemšurski koš. Bravo celjski Glantschnigg! Sedaj vsak lahko vidi, kakšna nemška kultura se cedi z „lisjaka“.

(Jurkloštarskega župnika) je celjska „krompirvahterica“ hudo zasramovala za voljo pogreba nekega samomorilca, a kmalu potem prisiljena bila krivico popraviti.

(Zastran pošte) v Prevalu in v Storah pri Celji dohajajo pritožbe, da so slovenščine nezmožni Nemci tam kot uradniki nastavljeni in Slovencem nadlegujejo in časih po „dumme windische Adressen“ krešejo. Slovensko društvo zbira dokazov in potem vložijo pritožbo.

(Učiteljskemu društvu) ptujskemu za Slomšekovo nagrado darovali so č. g. župnik Pauša 2 fl., č. g. kaplan Kolenko 1 fl. 50 kr., g. nadučitelj Muršec 2 fl., g. učitelj Kselman 1 fl. G. ravnatelj Lapajne je poslal 150 pisank in 5 komadov „Praktične metodike“ za prodati. Franc Žiher predsednik.

(Magdalenarice) so prodale grajščino Freistein.

(V Slov. Bistrici) so pri volitvi v okr. zastop Slovenci saj nekoliko svojih mož spravili v zastop. Nemškutar Razborschegg je nemškutarske listeke delil pred volitvijo.

(Iz Selnice pri Muri) nam pišejo, da je tisti človek, ki hodi k sv. Ilju psov streljat, naščuvan. Ustreljen pes uže več časa blizu steze v cerkev leži pa nihče ga ne pokoplje.

(Č. g. Karol Hribovšek) špiritual v duhovščini, je imenovan za duhovnega svetovalca.

(Č. g. Dominigg) je iz Sevniske šulverajnske šole všel.

(Od sv. Janža) na vinske gori poročajo da so prejšnjega župana zopet izvolili, ker slovenski uraduje, učitelja pa bi se radi znebili, ker preveč nemškutari in bojda deco tepe, zaradi česar ga baje tožijo.

(G. Jožef Šijanec) prvomestnik krajnemu šolskemu svetu v Cezanjevcih izreka s šolskim voditeljstvom vred javno zahvalo štajerske hranilnice v Gradci za darovanih 300 fl. k povešanju šole, deželnemu šolskemu svetu za 159 šolskih knjig.

(Kamški Zwettler) je hotel pridno tamošnje učiteljico v luknjo spraviti pa je s tožbo propal. Vsa Kamca se mu smeji.

(Odborovo sejo) sklical je g. dr. Radaj, predsednik Slovenskega društva na den 19. marca t. l. popoldne ob 3. uri. Dolečevalo bode se tudi, kde in kedaj se naj letos skličejo občni zbori. Kdor želi kaj v narodnih zadevah, n. pr. pritožbo, peticijo, izjavo itd. naj jo naglasi g. predsedniku!

(V Orehoveih pri Radgoni še zmiraj rogovili neka Pauernverajnska buča; pri volitvi za okrajni zastop pa je trdno butnila v zid.

(Dobre krave) advokatom so „šparkase“ ker ondi vedno kaj in še precej zaslužijo. Poznajo nemškutarja advokata, ki računi za vsak listek, v katerem dolžnika opominja, naj obresti plača, po 3 fl. in tako do 2000 gld. v leti dobi. Pekerski Reiser baje 30.—40.000 gld. na leto pri Dunajski hranilnici zasluži.

Listič uredništva: Dopisi iz Loke Ljutomera, Šmarje, Teharja, Luč, Lovrenca v puščavi, Mežne doline prihodnjič G. Leschnigg v Mahrenbergu: če hočete od Gospodarja kaj zvedeti, pišite mu slovenski, ne pa nemški.

Loterijne številke:

V Gradci 10. marca 1883: 23, 21, 16, 35, 33.
Na Dunaji „ „ 82, 37, 57, 36, 60.
Temesvar „ „ 55, 14, 32, 5, 11.
Prihodnje srečkanje: 24. marca 1883.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Jčmen		Ovos		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	7	42	5	40	5	15	3	20	5	73	4	—	5	—
Ptuj	9	20	7	—	7	80	6	70	6	50	5	60	7	—
Celje	9	—	7	32	5	70	3	98	6	45	5	60	6	50
Gradec	8	29	5	47	5	77	3	38	4	79	5	62	3	98
Ljubljana	8	19	5	43	4	53	3	—	5	61	4	3	6	18
Celovec	7	40	3	66	4	76	3	—	4	44	5	—	5	—
Dunaj	10	25	7	85	9	—	6	75	6	50	8	85	—	20
Pešt	9	90	7	30	7	90	6	60	5	90	6	82	6	30

Sejem bo na Ptujski gori zavoljo nedelje že v soboto dne 17. t. m.

Občinsko predstojništvo.

Semena

bodi si vsake vrste detelja, trava, zelišča, cvetličice, kakor tudi več sort sadnih in gozdnih pešek, vse novo in gotovo kaljivo, priporoča, kakor po navadi vsako leto po solidni, nizki ceni

M. Berdajs,

3—3 trgovec v Mariboru.

Zahvala.

Vsled prebitke zgube svojega nepozabljivega očeta gospoda

Dr. Štefana Kočevarja

nam je došla neštivilna množica najodličnejših dokazov, kako visoko je bil rajni čislan in kako gor-ko je bil ljubljen od vseh.

Nam ni mogoče, vsakemu se zahvaliti, kakor bi bili dolžni. Naj sprejmejo tedaj vsi, ki so se iz bližnjih in daljnih krajev udeležili pogreba, vsi, ki so nas v dopisih in brzojavah prijateljsko tolažili in izrazili svoje blago sočutje, posebno pa tudi vsi prečastiti gospodje duhovniki, ki so na spomin rajnega prostovoljno obhajali Bogu ljube cerkvene službe v bližnjih in daljnih svojih župnijah, in sploh naj sprejmejo tisti tisoči in tisoči drugih, ki so z nami zalovali in sočutili, našo najiskrenejšo zahvalo.

Bog poplati vsem, dokazano prijateljsko lju-bezen.

V Celji 2. sušca 1883.

Zalujoča rodovina.

Klavir.

Preigran klavir, ki ima 6½ oktav, prodaja po vgodni ceni

Frančišk Krašovic,

pozlatar in hišni posestnik v Celji.

Nagrobni kamni.

Kamenar J. Horvat v Račah

(Kranichsfeld, Südbahn)

priporoča bogato zalogo lepo izsekanih

nagrobnih kamnov

iz kamnja na Ptujске gori nalomljenega.

1-2 **Cena je najnižja.**

Ponudba.

Tržec s perutnino in jajcami

Štefan Kopša v Račah

(Kranichsfeld, Südbahn)

išče prejemnikov na debelo.

Učiteljska služba.

Na trirazrednici pri sv. Marjeti poleg Ptuja je izpraznjena učiteljska služba v IV. plačilni vrsti in s prosto izbo.

Prosila se naj postavnim potem pošljejo do konca aprila 1883 krajnemu šolskemu svetu pri sv. Marjeti (pošta Možgance).

Okrajni šolski svet v Ptuji 17. febr. 1883.

3-3

Premenstein.

HENRIK SCHÖN

juvelir, zlatar in srebernar

v Mariboru

v gosposki ulici šte. 19,

priporočam slavnemu občinstvu svojo veliko, iz nova odbrano zalogo zlatega in srebernega blaga, med tem celó nove reči za

velikonočna

in

birmska darila.

Staro zlato in srebro, nakupujem ali zamenjavljam; vsa v moj posel spadajoča popravila točno in po nizki ceni izvršujem; tujim naročnikom takoj ustrezam.

Tudi sprejemam vsakojaka graverska opravila in naročene reči kmalu izrezujem.

2-3

Posojilnica v Celji

sprejema hranilne vloge (vklade) od vsakega, bodi si ud ali ne in daja

5 gld. od 100 gld. na leto obresti.

Uradni dan vsaki torek dopoldne.